

Повећано интересовање за фацелију подстакло је потрагу за одговарајућим хербицидима.

Автор(и): ас. д-р Мария Петрова, ИРГР Садово

Дата: 08.09.2020 Брой: 9/2020

Fazelija (*Phacelia tanacetifolia* Benth.) je jednogodišnja zeljasta, medonosna biljka iz familije Hydrophilaceae. Ima jednostavne ili razgranate stabiljke, koje su goličave ili dlakave, i dostiže visinu od 20 do 80 cm. Listovi su joj naizmenični, obično od jednostavnih do dvostruko perastih. Cvetovi su sedeći ili na kratkim peteljkaма, raspoređeni u skorpioidni monohazijum. Čašica se sastoji od 5 do 8 čašičnih listića, sraslih pri osnovi, bez izdanaka između režnjeva, gusto dlakavih. Krunica je diskoidna do zvonasta, sa preklapajućim režnjevima. Prašnici su duži od krune i nose izdanke pri osnovi. Plod je dve-čeljustna čaura sa dve do četiri semene. Centar

porekla fazelije je Severna Amerika, ali se široko gaji u Evropi i Aziji. U Bugarskoj se gaji na vrlo ograničenim površinama (Jordanov, 1982; Bižev i sar., 2003).

Poslednjih godina interesovanje za fazeliju je poraslo, što je podstaklo potragu za odgovarajućim herbicidima koji bi imali povoljan uticaj na prinos semena fazelije.

U aprilu 2018. godine, na oglednom polju IPGR-a u Sadovu postavljen je poljski ogled sa jednim pristupom fazelije (B8E0166), bugarskog porekla. Ogled je postavljen u dve randomizirane ponavljanja, na ukupnoj površini od 10 m², sa razmakom između redova od 12 cm i setvenom normom od 1 kg/ar. Pre setve ili posle setve useva nisu primerjeni zemljišni herbicidi. Testirana su tri herbicida u jednoj primeni (prema preporuci proizvođača) – Sirtaki SC, Select Super 120 EC i Bismarck SC, u dozi od 6 ml herbicida rastvorenih u 6 l vode. Usev je tretiran kada su biljke dostigle visinu od 10 cm, pre faze formiranja pupoljaka. Vizuelna ocena useva izvršena je nakon 14 dana. Prinos semena fazelije sa parcela tretiranih herbicidima je određen i preračunat po jedinici površine – kg/ar.

Utvrđeno je da je, kada je usev tretiran sa Sirtaki SC, prosečni prinos semena iznosio 29,6 kg/ar. Biljke su se normalno razvijale i dostigle uobičajenu visinu u opsegu od 50–65 cm. Prinos sa parcela tretiranih druga dva herbicida (Select Super 120 EC i Bismarck SC) vrlo se malo razlikovao i nije prelazio 13,3 kg/ar. Na netretiranim parcelama, zbog jake infestacije jednogodišnjim i višegodišnjim travama i širokolisnim korovima, biljke fazelije pokazale su potisnut rast i karakterisale su ih visine u opsegu od 15–20 cm.

U slučaju jako zakorovljenog useva fazelije jednogodišnjim i višegodišnjim travama i širokolisnim korovima, bez primene herbicida pre i posle setve, preporučuje se upotreba selektivnog herbicida Sirtaki SC, sa aktivnom materijom 360 g/l klomazona, u dozi od 15 ml/15 l vode po aru. On ne utiče na vegetaciju fazelije i nema negativan uticaj na prinos semena.

Proučavanje divljih srodnika gajenih biljaka, kao u ovoj studiji gde je objekat fazelija, važan je prioritet u naučnim aktivnostima povezanim sa očuvanjem i upravljanjem biljnim genetičkim resursima bugarskog porekla. Bugarski materijali su od posebnog značaja za oplemenjivački rad sa fazelijom, jer poseduju agro-biološke karakteristike koje odgovaraju poljoprivrednim praksama koje se primenjuju u našoj zemlji i prirodno-klimatskim uslovima.

Više o fazeliji kao medonosnoj biljci važnoj za očuvanje i upravljanje biljnim genetičkim resursima bugarskog porekla možete saznati u broju 7/2020 časopisa "Zaštita bilja"